

הועדה המקומית לתכנון ובניה חוף הכרמל

מדיניות אכיפה - דברי הסבר כלליים

עבירות על חוק התכנון והבנייה, הן בין העבירות הנפוצות ביותר, ומבוצעות בידי כל מגזרי האוכלוסייה ובכל שכבותיה. בתי המשפט התבטאו לא פעם כי מדובר ב"מכת מדינה" שיש להילחם בה ולמגר אותה. ההגנה על דיני התכנון והבניה בישראל, הינה חובה ציבורית בעלת חשיבות ממדרגה ראשונה, והיא חלה על רשויות אכיפת החוק והרשויות המוסמכות, ובכללן הוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה.

אולם, על אף חשיבותה הרבה של אכיפת דיני התכנון והבניה, הלכה למעשה לא ניתן לממש אותה בכל המקומות וכנגד כל העבירות בו זמנית ובכל האמצעים. קיימים לכך טעמים רבים, ביניהם מגבלות של תקציב, כח אדם, ההיקף הגדול של הפרות החוק ועוד.

מצב זה מחייב את הרשות המוסמכת לקבוע מדיניות אכיפה ולהציב סדרי עדיפויות לאכיפת דיני התכנון והבניה במרחב התכנון שבתחום סמכותה. סדרי עדיפויות אלה מתבססים על מערכת מורכבת של שיקולים ענייניים ואמות מידה, הנקבעים על פי נסיבות ותנאים קונקרטיים קיימים, לאחר בחינת נתונים, שיקולים ונסיבות המיוחדות למרחב התכנון של הועדה. חשוב להדגיש כי עצם קביעת מדיניות האכיפה אין בו כדי להצביע על חומרת העבירה, אלא מדובר בסדרי עדיפויות מבחינת תוכנית עבודה, כוח אדם, תקצוב זמן ומשאבים כספיים וכיו"ב ובהתאם ההחלטה מהחיוני לעומת מה שולי בחשיבות ובדחיפות.

מדיניות האכיפה נועדה לייצג את האיזון הראוי בין השיקולים השונים הנוגעים לעניין, ולאחר בירור ודיון של הגורמים הרלבנטיים בועדה. מדיניות האכיפה מושתתת על ראייה והבנה מקיפה וכוללת של סדרי העדיפויות במרחב התכנון של הועדה, ובכך תהווה בסיס לאכיפה יזומה המבוססת על מדיניות, עקרונות וסדרי עדיפויות, מענה יעיל לתלונות של אזרחים במרחב התכנון של הועדה והבטחת אכיפה הוגנת ואחידה ככל הניתן, המבוססת על שיקולים ענייניים.

חשוב להדגיש, כי מדיניות נועדה להנחות ומן הראוי ככלל לפעול על פיה. עם זאת, אין היא מהווה דין נוקשה שאסור לסטות ממנו, והיא לא נועדה לשלול את שיקול הדעת של מי שמוסמך על פי הדין להחליט כיצד יש ליישמה ולפעול לאורה, ובמידת הצורך גם לסטות ממנה בהתאם לנסיבות המקרה ומכלול השיקולים המיוחדים לו.